

NOTAT

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Til MIU

Vandplaner og havmiljø
J.nr. NST-4201-00546
Den 4. april 2014

Rammer til brug for kommuner og vandråd ("vandrådspakken")

Efter lov om vandplanlægning skal kommunerne under inddragelse af vandråd udarbejde forslag til hele eller dele af indsatsprogrammet. For anden planperiode er der tale om forslag til konkrete indsatser til forbedring af de fysiske forhold i vandløbene og bekæmpelse af okker.

Vandrådene, der består af maksimalt 20 personer fra relevante landsdækkende og lokale organisationer, skal rådgive kommunerne i udarbejdelsen af forslag til indsatsprogrammer.

Naturstyrelsen skal udmelde rammerne til brug for kommunernes og vandrådernes arbejde. Disse rammer består af et GIS-baseret værktøj med data til brug for arbejdet, et virkemiddelkatalog, et udmeldt indsatsniveau og økonomisk ramme pr. hovedvandopland, en vejledning om arbejdet og en tidsfrist for arbejdet.

Et GIS-baseret værktøj:

GIS-værktøjet indeholder de data, Naturstyrelsen stiller til rådighed for kommunerne i forbindelse med vandplanlægningen, herunder bl.a. basisanalysens angivelse af vandområdeafgrænsning, udkast til miljømål for vandløbene, tilstandsvurdering af vandløbene og vurdering af risiko for, at vandløbene ikke når målopfyldelse i 2021. Dette er kombineret med en række støtteoplysninger hentet fra f.eks. planområdet og den statslige overvågning. Herudover præsenterer værktøjet virkemidlerne, en økonomisk ramme og det antal kilometer vandløb, der forventes gennemført indsats for i anden planperiode (indsatsniveau).

Værktøjet skal sikre, at Naturstyrelsen modtager forslag til indsatsprogrammer i en ensartet form og i en struktur, der umiddelbart vil kunne indgå i vandplanlægningen. Værktøjet skal desuden sikre, at kommunerne kommer til at arbejde med et ensartet og fælles datagrundlag.

Det er hensigten, at kommunerne kan sammenstille forslag til indsatsprogrammer direkte i værktøjet. På de vandløb, der i basisanalysen er angivet i risiko for manglende målopfyldelse, kan der således i værktøjet placeres virkemidler fra virkemiddelkataloget. Endvidere gives kommunerne mulighed for at afgive bemærkninger om bl.a. konkrete forslag til anvendelse af undtagelser.

Indmelding af forslag til indsatsprogrammer til Naturstyrelsen fra sekretariatskommunen for de enkelte hovedvandoplande sker gennem værktøjet, og det er kun kommuner, der via log-in har adgang til dette. Præsentationer af forslag til indsatsprogrammer kan dog printes eller via projektor eller tilsvarende fremvises for f.eks. kommunalbestyrelsen, vandråd m.fl.

Virkemiddelkatalog med bilag:

Kommuner og vandråd vil til brug for forslag til konkrete indsatser skulle tage udgangspunkt i et virkemiddelkatalog, som er udarbejdet efter inddragelse af DCE/DTU Aqua samt en interessentarbejdsgruppe i Naturstyrelsens Vandløbsforum.

I virkemiddelkataloget indgår 16 virkemidler. For hvert af disse virkemidler er der i kataloget en kort beskrivelse af virkemidlet samt en standardpris, som er udtryk for de anslåede gennemsnitlige omkostninger, der vil være forbundet med anvendelse af de enkelte virkemidler (anlægsudgifter, projekteringsudgifter, erstatning til lodsejer m.v.). Kommunerne skal i forbindelse med deres forslag lægge standardprisen til grund ved fordeling af virkemidler. Endvidere skal forslagene angives på et overordnet niveau, idet indsatsprogrammet ikke skal foregribe den detaljerede udmøntning og vurdering af konsekvenserne efter sektorlovgivningen. Kommunerne vil således skulle vælge de projekter, hvor det er *sandsynligt*, at indsatsen vil kunne gennemføres bedst muligt.

Som eksempler på virkemidler, der kan bringes i anvendelse for den kommende planperiode, kan bl.a. nævnes mindre restaureringer, større restaureringer, åbning af rørlagte vandløb og fjernelse af spærringer. Virkemidlet 'ændret vedligeholdelse' er ikke medtaget i virkemiddelkataloget.

Som bilag til virkemiddelkataloget er vedlagt en rapport fra DCE om virkemidler til forbedring af de fysiske forhold i vandløb, samt link til en rapport om klimarobuste virkemidler i vandplanerne udarbejdet af Orbicon. Kommunerne vil desuden modtage en eksempelsamling udarbejdet på baggrund af møder i Vandløbsforum gruppe 4 (gruppen har arbejdet med vandplanindsatsernes samspil med klimatilpasning).

En foreløbig økonomisk ramme pr. hovedvandopland for anvendelsen af virkemidler til forslag til foranstaltninger:

Anvendelsen af virkemidler er tilknyttet en økonomisk ramme. Regeringen har besluttet, at den samlede økonomiske ramme for vandløbsindsatsen i anden planperiode foreløbigt udgør 696 mio. kr. Kommuner og vandråd skal inden for denne foreløbige økonomiske ramme udarbejde forslag til indsatsprogrammer til forbedring af de fysiske forhold og bekæmpelse af okker i vandløbene.

Det er Naturstyrelsens vurdering, at en ramme på 696 mio. kr. kan finansiere en indsats, der svarer til en forbedring af de fysiske forhold på 1600-2200 km vandløb ved en omkostningseffektiv anvendelse af virkemidlerne. Heri indgår såvel strækningsbaserede virkemidler samt fjernelse af 180-250 spærringer og ca. 40 okkerindsatser. Indsatsen vil derfor som minimum skulle sikre en god tilstand på 1600 km vandløb.

Der er sket en fordeling af den økonomiske ramme og indsatsniveauet mellem de 23 hovedvandoplande (Danmark er opdelt i 23 hovedvandoplande). Denne fordeling er sket forholdsmæssigt på baggrund af de enkelte hovedvandoplendes indsatsbehov.

Kommunerne og vandrådene vil på baggrund af virkemiddelkataloget og standardpriserne for de enkelte virkemidler kunne fastlægge konkrete indsatser svarende til en værdi af den udmeldte økonomiske ramme. Indsatsprogrammet skal sammensættes omkostningseffektivt under hensyntagen til, at der sikres målopfyldelse.

Kommuner og vandråd har mulighed for – ud over at foreslå indsatser svarende til den økonomiske ramme – at foreslå yderligere omkostningseffektive indsatser til gennemførelse i anden planperiode. Sådanne forslag til yderligere indsatser angives med særskilt markering i det udmeldte GIS-værktøj og vil indgå i regeringens overvejelser om det endelige indsatsniveau og økonomisk ramme for vandløbsindsatsen. Den endelige vandløbsindsats fastlægges, når den samlede indsats på alle områder for anden generation vandområdeplaner kendes ultimo 2014. Udover fysiske forhold i vandløbene drejer det sig bl.a. om spildevand, vandindvinding og næringsstoffereduktion mv.

En vejledning om arbejdet:

Vejledningen skal tjene som inspiration for kommuner og vandråd i arbejdet med kommunernes forslag til indsatsprogrammer på vandløbsområdet. Vejledningen indeholder bl.a. en introduktion af vandrammedirektivet og lov om vandplanlægning, en beskrivelse af kommuners og vandråds rolle i forbindelse med arbejdet med forslag til indsatsprogrammer, en opgaveafgrænsning samt en beskrivelse af rammerne for arbejdet. Vejledningen indeholder endvidere oplysninger til kommuner og vandråd om, hvordan de efter eget ønske kan bidrage med lokal viden til kvalificering af grundlaget for Naturstyrelses udpegning af vandløb som kunstige eller stærkt modificerede og anvendelse af undtagelser fra kravet om god tilstand eller godt økologisk potentiale.

En frist for arbejdet:

Naturstyrelsen skal senest den 7. oktober 2014 modtage kommunernes forslag til indsatsprogrammer. Med eventuelle fornødne justeringer indarbejder Naturstyrelsen forslagene til indsatsprogrammer for vandløb i de samlede udkast til bekendtgørelser om indsatsprogrammer (for vandløb, søer, kystvande og grundvand). Bekendtgørelserne skal sendes i 6 måneders offentlig høring senest den 22. december 2014.